Paranics László - MC5 1968'
(A forradalom meghátráltatlan apostolai)

(50 éves évfordulóra kitérő, ismeretterjesztő feljegyzés, s hallgatói élménybeszámoló)

Mark Deming: „A Kick Out The Jams mindenidők valaha kiadott legenergikusabb és legélvezetesebb atmoszférájú rock albuma, melyet nem szabad halkan hallgatni."

1968. október 31-ét írtuk, a Grande Ballroom körülbelül egy utcányira volt a Chapel Hill baptista templomtól, a Beverly átkötő és a Grand River főút sarkán, ez egy majdnem 2000 ember befogadására alkalmas színházi épület volt a Grand Riveren, Detroitban. Az évszázad első felében táncszínházként működő, majd Russ Gibb által megvásárolt rock helyszínné lett épületet csakis a liberális zenei előadók és költőművészek mindig barátsággal fogadott hangtermeként emlegették. Kiváló zenélésre, ars poétikai beszédekre, az utóbbi megjegyzés kibővítésére: politizálásra is. A zenei hangmérnökök már napok óta készültek az egy-kétnapos rendezvényre, riktig- színültig fesztivál hangulatot teremtettek. Szerpentin és konfetti ágyak a nézőseregben, mintha szülinapot ünnepelnének, pedig sokkal súlyosabb és komolyabb ügyről volt szó. Ám, mivel a COINTELPRO szervezete egyre inkább megszállta a 60's évek végére a körzeteket, így mégis óvakodtak attól, hogy kit engednek be (nehogy egy kormánynak dolgozó besúgót - gondolhatták magukban, hozzáteszem joggal a Gibb által támogatott „vörös-ördög" politikai aktivistái, mint Hugh Holland vagy akár John Sinclair, akinek botrányosan tömény életrajzmintája csomósodott aktakupacokban fiatalkorából a nemzetvédelmi ügyi nyomozói iroda terhére), (FBI).

Az erősítőket amerikai zászlók borították, a megerőltetett analógsávos kombókból kiáramló füst borította be a színpadot, a limitált kezdettől számolt 40. perc után pedig a csata dübörgésétől libabőrös közönség összeomló ajnározása implementálta a sikert. Fred Smith fehér/fekete színű Mosrite gitárja, s Szuperhős jelmeze egy apokaliptikus hős és világmegmentő személy agilitását ösztönözte abban a süketítő zenei káoszban, amelyben a füst ellepte a színpadi indiántáncot lejtő Rob Tynert, s a teste csak attribútumként, transzparensként volt jelen, s úgy ugrált körös-körül a koncertterem tribunusán, mint, aki már egy másik dimenzióban járna aszkézisbe borult testével. (Elementárisan, eszmei szinten máshol is volt).

Gary Grimshaw és Carl Lundgren megkülönböztető, pszichedelikus vonal és színnyomdás hirdető posztjai már hetekkel korábban kivolt ragasztgatva Detroit városának kerületeibe és az ipari vonzáskörzetekben is, mint Ann Arbor, vagy picit távolabb, mint amilyen a szintén Michiganhez tartozó Saginaw, s mint amilyen a nyugati település: Sturgis is volt. Sinclair fülsértő szaxiját hátrahagyva, odaadta a papírlapot az ütemre tapsoló színpadi nézőtér elé kiálló J.C. Crawfordnak, aki egy politikai szándékra törő, agresszív deklamációt intézett a plebs felé. A színpadon már mindenki ott volt, Dennis Thompson (dobos) az m60-as géppuska becenévvel illetett, hosszú szőkehajú fenegyerek már várta a kezdés lázrózsáját, ki a legkésőbb érkezett a színpad hátterébe.
A gitárhősök már a promóciós riff leütésére készültek, kezeik már perzselték a boogie-woogie-ra éhes húrokat a nyakon, s könyököt a húrlábakon. Korábban mindenki csak soul

vagy rhythm & blues formájában hallhatta a country zeneszerzőhölgy Marijohn Wilkin és a klasszikus popkultúra által tisztelt Fred Burch írta: Ramblin Rose-t. Ez, ami itt történt, nemhogy jobban sikerült a vártnál, hanem túlszárnyalta a 60's évek eleji produkciók összes megjelent zenei attrakcióját. Ráadásul egyúttal megteremtette a modern-rock zenei elemeket is, erősen tarkítva torzított hangeffektjeivel. Wayne Kramer erőltetett, direkt rekedtes, dekadens énekhangja végleg megtörte a Sinatra-hősökről alkotott dögunalmas, tulipánszagú érzéseket. Létrejött valami új, valami vagány, valami szabad, amit csak kevesen érthetünk meg ezen a világon, de nem vagyok méltatlanul egyedül ezzel.
A koncert a Kick Out The Jams-nél már egy forradalmi neuront eszkábált a demokratizmus előhírnökeinek szájából. Ez egy hangos dühkitörés és a dalszövegben érződik az eufemista káromkodás, olyan mintha sokszor Tyner sem tudná megállni, hogy ki ne mondjon egy-egy csúnya, obszcén kifejezés-remeket, de így is hiteles volt az elégedetlenség, ami a dalban jól kivehetően reprezentálódott. (A trágárság már tolerált, kivéve a korszakban - 1969. februárjától kiadott hangfelvételek elején elhangzott Kick out the jams, „motherfucker” felkiabálásnál, amelyet „brothers and sisters”-re cseréltek a cenzúra-rendszer kötelezése jogán). A dal, mely segélyhívás volt és érzelmi háború pártok, nézetek, és akaratok között, ahol a prófétabeszéd nem életfilozófia, s inkább politikai nyomástükrözést jelentett, semmiféle parainézisről nincsen szó, itt egy spontán igazságkövetelés zajlik, méghozzá, olyan hangosan és lüktető ütemfelfogásban, ami megértette velem a punk zene értelmét és politikai szándékának hevületét.
Alig van vége a második felvonásnak, ezek a srácok vágytól fűtöttek és pihenés nélkül csapnak is át a harmadik fázisba: Come Together, a dalban egy idő után a figyelmesebb fülek Dennis Thompson folyamatosan fáradhatatlan püfölésére lehetnek figyelmesek, olyan erő, amelyet az aktuális korban élők nem igazán tapasztaltak még meg. Magam 1991-ben születtem, így nekem már volt fogalmam milyen egy máramár túl vadorzásba átsziporkázott rock zenei ikonpiktúra. De ez a banda elveiben és hangzásában, technikában senkihez nem hasonlított, hiszen, akik azt mondták, hogy a punkok nem tudnak zenélni, azok egy pozitívat csalódhattak őket megismervén.
A Rocket Reducer No62 Rama Lama Fa Fa Fa című dal, a koncert negyedik felvonásának eredeti, komplex (nem összevágott) felvételén megőrzi a pihenés emlékét is: az énekes, Rob Tyner beszédet intéz a nézők felé, s így folytatódik tovább az őrület. A dal egyébként mitagadás nem véletlenül Dennis „Machinegun” Thompson kedvence, véleményét ízlésünk azonossága érdekében támogatom, magamnak is. Az egyik legjobb hard-rock, proto-punk dal, amit valaha hallottam zenekartól: a két gitáros a refrénnél majdnem megőrül, úgy kommunikálnak egymással, mint a farkas és a hold őre. (Wayne Kramer és Fred „Sonic” Smith).
Az ezt követő dal címe: Borderline (egy neurológiai személyiségzavart takar) a nihilizmus legjobb művészi átütője. Olyan érzelmi hullámzás, és hullámvölgy egyszerre, amelyben hajlamosak vagyunk szándékosan ártani magunknak. Nem szellemi/lelki önsanyargató bántalmazásról van szó, itt inkább látványosan testi önkínzásról. A kifejezést Adolf Stern, neurokutató használta először az 1930's évek vége felé. Az amerikai pszichológia tudománya már a 60's évekre ismert jelenségként könyvelte el. Jac Holzman és Bruce Botnick lefagytak a jelenség előtt. Ők az Elektra Records lemezkiadó cég tulajdonosai voltak, Danny Fields az

Elektra munkatársa, s a zenekar későbbi menedzsere dörzsölte tenyerét és tudta jól, hogy a korszak legextrémebb zenekarát fogja beváltani a lemezboltjánál.

De nem kicsit, mégis térjünk el a zenei színtérről most, hiszen nem szimplán egy zenekarról van szó, hanem egy életérzésről, egy politikai eszmerendszerről és egy társadalmi mémforrásról is.

De egy kicsit merüljünk el kisebb-nagyobb részletekben a történelmet illetően:

1968 tartalmas év volt, sok negatívummal az aktivista gyilkosságok után, a chicagoi Szabad Demokrata Konvenció első napjára már többhullámú utcai harcok mentek végbe az aktivista tömeglázadók és a gárdista, milicista, militáris rendőrség (MP) szövetsége között, ami még további két napig elhúzódott, de a 23.-a és a 26.-a közti események voltak a definiálóbbak. Augusztus 23.-án a tömeg már készült a felvonulásra és a háborúellenes tüntetésekre, melyben Richard Daley polgármester ellen is felszólaltak, a nép agresszióját ezévben bizonyossá vált Lyndon Johnson visszaadott választási kvótája és az egy- évszaknyi ideig elhúzódó vietnami Tet-Offenzíva hatására kialakult morális pánik fokozta. A botránykélt Abbie Hoffman alapította new yorki yippiek a demokrata pártot megalázó malacjelölésre kényszerültek, a jelölés, s a népáltali hivatalos malacválasztáson 200 ember volt jelen a chicagoi Picasso emlékszobor előtti szószaporítón. Pigasust demokrata elnökként bevonultató választáson maga Jerry Rubin írt hivatalos beszédet, amelyet Washingtonnal is el akart fogadtatni. Az amerikai kormány soha nem érezhette magát ennyire megalázottnak…

(Talán a Lincoln gyilkossággal vagy a hadicsempészet idején kezdődtek ezek a szakadások az 1920's évek első felében, Warren Harding idején... A Kennedy család ellen elkövetett terrormerényletek szintén töménymennyiségű aktahalmazt csúcsosítottak, melyek szemünk láttára hallgatták el a konspirációs-elméletek legvadabb igazságait. A konspiráció számomra onnantól kezdve volt nyilvánvaló, hogy miután Lee Harvey Oswaldot 1963. november 24-én - a nagyobbik Kennedy gyilkosság után 2 nappal - 12 órás eredménytelen kihallgatást követően jegyzőkönyvvezetés nélkül akarták átszállítani a megyei-börtönbe, a rendőrkapitányság előcsarnokában a bilincsbevert vádlottat közvetlen közelről egy Jack Ruby nevű kettős- bártulajdonos végezte ki. Jack Ruby, aki korrumpálta a helyi dallasi rendőröket, mindig tagadta, de források tanúsították, hogy összeköttetésben állt a Maffiával és az FBI-jal is. – Lee Harvey Oswaldot már az elnök meggyilkolásának napján elfogták és mint kiderült róla erősen kommunista-eszméket vallott, a kultúr-marxista elveken át is szélsőségesebbeket, három évig szolgált a tengerészgyalogságnál, leszerelése után a „becsülettel szolgált” elbocsájtó elismervényt visszavették tőle, hiszen Szovjetunióba disszidált, ami érdekes, de mint amerikai állampolgárként „nem is volt rossz sorsa”. Kapcsolatban állt titkosszolgálatokkal, mint a KGB-vel, az amerikai FBI sem volt számára idegen, ám a mexikóvárosi kirándulása során gyanúba keveredett, hogy kommunista- kubai vezetőkkel vagy egy bizonyos összeesküvést szervező titkoscsoporttal találkozott, amelyek akár egy elnökellenes tervet ókumlálhattak, előre kigondolván, hogy Oswaldnak egy szükséges áldozatnak kell lennie, s így megbízásokkal látták el az amerikai sajtó által is egyértelmű Castro-párti Oswaldot. Az FBI általi kihallgatása kapcsán, melyet ő kért, elhangoztatta kétszer is, bár a hírek szerint már szabadon: „- Becsületes Elbánást Kubával

Bizottság nevében hajlandó megszólalni”, - továbbá kapcsolatban állt a new orleansi Castro-ellenesekkel is, akik véleményem szerint, csak névlegesen voltak ellenesei a kubai diktátornak. A konspirációs- elméletek itt voltak egyre nyíltabbak, s mégis zártajtók mögötti, melyről mi, mint kívülállók semmit nem tudhatunk. A Warren- jelentés egy hiteltelen, kognitív-disszonanciára okot adó, demagóg, ügyzáró bizonyíték volt, sajnos tényként fogadtatták el velünk…. De hol kezdődött ez a súlyos nyugat-politikai elaljasodás? Kérdéses, és nem oktalanul. A Kennedy-gyilkosság tehát utat adott annak, hogy nemzeti vagy közösség-szervezeti háttérhatalomként bárkit el lehet és el kell tenni lábaból, aki politikailag derogál az összeesküvőknek.)

Újra szemelőtérbe helyezve: (Chicago - 1968. augusztus 23. – a konvenció elleni tiltakozó felvonulás első napján)

…Végül a Pigasust a chicagoi rendőrség lefoglalta, egyik sztori szerint a főkapitány családja megvacsorázott belőle, helyben a konvenció idején 66 kg-s malacról volt szó, szóval kicsit hihetetlen ez a verzió, a hivatalos médiajelentések kapcsán, melyben minden neves amerikai szaklap cikket adott ki a történtekről: egy illinois-i farmra került, ahol tenyészet céljából hizlalták tovább a jószágot. (Azért ezt sem kell elhinni). A demokrata konvenció első napján kitört botrányok feszültebbé tették a köznép és a nemzeti gárdisták egymás ellen vivátoskodó hangulatát, így az első komolyabb összetűzések a Pigasus rendőri lefoglalása miatt alakultak ki, Jerry Rubint és Phil Ochst a yippiek vezéralakjaiból el is távolították a helyszínről, s azonnali kihallgatások alá vonták többek között a chicagoi rendőrkapitányságon, később majd bíróság elé citálták őket. Végül a nevetséges körülmények miatt és az állami, úgynevezett polgári kötelesség bizonyításellenes, ellenséges diktatúra értelmében, mint súlyos vádemelést a bírói rendelkezés nyomán, az ítélethozás körülményeinek, s előjogának hiányában szabadon bocsátásuk hírét a New York Times közölte először. A hivatalos konvenció egyébként augusztus 26-29 között zajlott, s a kongregáció hivatalos győztese Hubert Humphrey korábbi alelnök lett. Az MC5 ekkoriban, ahogy a konvenció helyszínén is fellépett a chicagoi füvészkertben (Lincoln Park), különlegességként említeném meg, hogy a bandatagok a Detroit alatti Lincoln Parkban alapították meg 1964-ben a Beatlest ajnározó garage-rock bandájukat. John Sinclair menedzser 1966-ban figyelt fel a zenekarra és egy potenciális anarchista vetületet látott bennük, hogy tisztaösvényt kreáljanak politikai szándékainak. Sinclair hatására egyreinkább kezdte a zenekar tagjait is érdekelni a radikális vonalon haladás gondolata. 1968-ban Pun Plamondon, John Sinclair és neje, a fényképész Leni Sinclair meg is alapították Fehér Párduc árnyékpártjukat, mely az anti-rasszizmus és anti-kapitalizmus teóriáját tűzte ki tervforrásként végcélul. Pun Plamondon többször is részt vett a WPP (White Panther Party) megalakulása előtt csoportos szervezeti üléseken, melyben a bandák összefogását támogatta és kívánta elfogadtatni etnikai csoportok vezetőivel, együttes erővel kívánta kiterjeszteni antikapitalista elméletét, melynek megvalósulása: együtt tenni tönkre a társadalmi gátakat a liberális, öntörvényű akaratot előtérbe helyező politizálás felé. Az első legkomolyabb terve a bankok kicsinálása volt, a gazdasági tőke likviditási törvényeinek a szabotálás útján elért megszakítása. A gazdasági befagyasztás állítólag a vietnami háború további kiterjesztésének megszüntetését is jelenthette volna, ezzel együtt a háború végét, ám az egyoldalú gazdasági defláció pénzhiányt és likviditási igényt is.

(Mondjuk az USA-t ilyen fikcionális esetekbe burkolva se lehetett volna sohasem félteni igazán egy teljes gazdasági csődtől, egy irányított deflációshullám által verifikált időszakban, de ha ez megvalósult volna az érdekes képet fejezett volna ki a nyugati gazdaságról és vezető hatalmáról, mely a XX. században a 20 évente bekövetkezett súlyosabb infláció miatt kitalált institucionalista gazdaság-politikát folytatott).
Volt egy komolyabb hátulütő is Pun tervének megvalósítására, mivel Edgar Hoover az FBI, 1924-1972 (48 évig) fennálló igazgatója, bár már a 60's években eléggé népszerűtlenebbé vált nem csak társadalmilag, még nemzet-politikai szempontból is, igencsak követelte a COINTELPRO hatásvadászatát a baloldali csoportosulások ellen, már beépített ügynökök oldalán, mintsem szervezeteken kívüli, közvetett tervekkel, melyben önmaguktól felmorzsolódnak a saját konfliktusaiba veszett baloldali szervezetek, mozgalmak, pártok. A Detroit-riot 1967-ben egy súlyos etnikai-konfliktusbeli és háborúellenes tömeglázadás volt, melyben százával gyújtották fel a fő és mellékutcai kereskedelmi boltokat, ipari területeken is, mint infláció idején, úgy fejezték ki a munkamegtagadás módját: sztrájkoltak, tüntettek, gyújtogattak, purgáltak. Az utcai lövöldözésben 23-an meghaltak, és több, mint 600-an megsebesültek. A közvélemény megosztotta az esetet, ahogy John Lee Hooker ebben az időben megírt dalában foglaltatik, mely egy dalban összekötötte a társadalmi konfliktus mércéjének felsőhatárán is túllengő viszályállapotot az indokínai háborús kilengéssel. A detroiti incidens tette egyértelművé a kísérletet, amely nyilvánvalóvá vált ekkor 1967-ben: Amerika nemcsak Indokínában, de önmagával is háborúban állt.

Az MC5 menedzserének John Sinclairnek már Timothy Learyvel kiépített közösségi kapcsolatát is napiszinten ellenőrizte az FBI, korábban már elkapták marihuána birtoklásáért, még mielőtt a bandával találkozott volna, 1969-ben a woodstock fesztivál előtti időben 9 és 1/2-ről -10 évre terjedő börtönbüntetésre ítélték. S szabadulása után 1972-ben, évelején hozzákötötték a Pun Plamondon eseteket is: (1968. szeptember 29-én bombatámadás az ann arbori FBI főhadiszállása előtt a Main Streeten, majd további intézményellenes vádak) melyekhez, mint végül kiderült Larrynek (Pun) semmi köze nem volt, ahogy Sinclairnek sem. Továbbá nehezített helyzetükön az utóbbi 20 év Most Wanted listáin szereplő nevek ügyeinek újratárgyalása érdekében, hogy Hoover 1972 májusában meghalt és egy újabb FBI igazgatót neveztek ki a nemzetbiztonsági szervezet székébe: Ő Patrick Gray volt. Aki elővette Hoover listáján szereplő nevekhez tartozó dokumentumokat, hogy újravizsgálják a korábban elfojtott súlyosabb ügyeket. (Milyen érdekes, Sinclairt marijuana-birtoklásért és terjesztésért ketrecezték be, ezzel az erővel 1/2 Amerikát lesittelhették volna abban az időben, szerintem ez csak egy ócska ürügy volt, hiszen Hoover nemzeti ellenséget látott Sinclairben, mint a 60's évek folyamán Martin Luther Kingben is, azért akarta eltüntetni huzamosabb időre a közvélemény érintette sajtó- hírközlöny, s szólás-szabadságának színteréről. Mondjuk ez még így is kulipintyó volt, ahhoz képest, hogy az „ex-beatle" - John Lennonról majdnem 500 FBI aktát fogalmaztak meg 1971-1972 között.)

Apropó a Motor City Is Burninget, avagy az előbb említett, névszerint nem kiírt, John Lee Hooker blues dalt is előadta az MC5 1968. okt. 31-én, pontban az 50 évvel ezelőtt megrendezett koncerten, az addig gyorsvonatként robotoló koncert egy pihentető eminenciájává nőtte ki magát Hooker dala alatt, amelyet követett a Troggs- I Want You alapjaira emelt I Want You Right Now című patetikus, szexéhes epizód, s a koncert végét

jelentő Sun Ra – Starshipja, ami egy igazán vérbeli menekülés volt az ürességbe, aki a koncert elején még demokráciát követelt gyilkos hangerővel pontban a J.C. Crawford induló után, majd a végén a „malac is szárnyakat kapott” kilátástalan hitben inkább elmenekült a földről effektust fejezte ki a Sun Ra melankóliával. Egyetlen gondom volt vele: Túl melankolikusra sikeredett „sajna” és ettől lett hátborzongatóan autentikus és veszedelmes.

Egy kedves barátom, a Zsigmond Király Egyetem szociológiai tanszékének mára egykori docense, Dr. Malkovics Tibor fogalmazott úgy: „- Ha nincs Sinclair legfeljebb csak a Beatlest győzik le, de mivel volt, így Mao Ce Tung legyőzése volt az intenció.”

A heti program csütörtöki napjára esett október 31.-e. 50 év távlatából ez szerdai napot jelent 2018-ban. Eljött ez a nap is. Az ő emléküknek szenteltem az ismeretterjesztésem.

Az örökség meghalhat, a múlt megváltoztathatatlan.

The MC5

Rob Tyner: Ének
Wayne Kramer: Szólógitár
Michael Davis: Basszusgitár
Fred „Sonic” Smith: Ritmusgitár
Dennis „Machinegun” Thompson: Dobok

Menedzser:
John Sinclair 1966-1969
Danny Fields 1968 és 1971 között foglalkozott a zenekar karrierjének építésével, Sinclair börtönbe vonulása után csatlakozott a zenekarhoz pótló menedzserként, ezidőben támogatta a Stoogest is ebben a munkakörben. Az Elektra munkatársaként rendszeresen közreműködött 1968-1969 között, majd publicista, szerző és zenei menedzserként folytatta tovább karrierjét: s a 70's évek közepétől kezdődően a Sire Records munkatársaként folytatta tovább lemezkiadó cég közvetítői, munkatársi tevékenységét, és tapasztalatszerzését, valamint a Ramones zenekar menedzsereként.

„While the white panthers are all around – the real-punk rockers will be never die!”

P.L.

2018.10.30